

POSTANOWIENIE

3 października 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marcin Łochowski

na posiedzeniu niejawnym 3 października 2023 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa P. K. i D.K.
przeciwko [X] spółce akcyjnej w W.
o ustalenie i zapłatę, ewentualnie o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej [X] spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu
z 31 stycznia 2023 r., XV Ca 1008/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od [X] spółki akcyjnej w W. na rzecz P. K. i D. K. po 1350 złotych zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego postanowienia [X] spółce akcyjnej w W. do dnia zapłaty.**

UZASADNIENIE

Pozwany [X] S.A. w W. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z 31 stycznia 2023 r., zaskarżając ten wyrok w części, wnosząc o jego uchylenie w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na potrzebę wykładni przepisów prawa wywołujących istotne rozbieżności w orzecznictwie, tj. art. 385¹ § 1 i 2 k.c. oraz art. 189 k.p.c. Ponadto skarżący wskazał na występujące w sprawie istotne zagadnienia prawne:

1) Czy na etapie oceny możliwości obowiązywania umowy po usunięciu postanowienia abuzywnego, tj. na etapie, poprzedzającym etap zastępowania postanowienia abuzywnego przepisem dyspozytywnym, o którym mowa w orzeczeniach Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej C-26/13 Kasler, C-260/18 Dziubak i C-932/19 OTP Jelzalogbank Zrt, dopuszczalne jest ustalenie treści umowy (stosunku prawnego) w zakresie, który był regulowany przez abuzywną normę, na podstawie art. 65 § 1 i 2 lub art. 56 k.c. w zw. z art. 41 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. Prawo wekslowe lub art. 56 w zw. z art. 358 § 2 lub art. 56 k.c. w zw. ze wskazanymi w przypisie kilkudziesięcioma przepisami, z których na zasadzie analogii iuris lub analogii legis wynika, że w polskim prawie obowiązuje generalna norma, zgodnie z którą wartość waluty obcej określa się według kursu średniego NBP?

2) Czy oceniając możliwości obowiązywania umowy kredytu indeksowanego do franka szwajcarskiego, po usunięciu postanowienia abuzywnego zgodnie z prawem krajowym, należy brać pod uwagę stan prawny z: a) dnia zawarcia umowy, b) dnia powstania sporu czy c) dnia orzekania?

3) Czy jeżeli bez abuzywnego postanowienia umowa kredytu indeksowanego do franka szwajcarskiego nie może obowiązywać, to dochodzi do automatycznej jego subsumpcji normą dyspozytywną, o ile tylko zastosowanie środków krajowych zapewnia doprowadzenie do sytuacji jaka miałby miejsce, gdyby umowa nie zawierała tego abuzywnego postanowienia?

4) Czy art. 358 § 2 k.c. stanowi szczegółowy przepis dyspozytywny, który znajduje zastosowanie z mocy prawa (automatycznie) w miejsce abuzywnej klauzuli kursowej określającej sposób ustalenia kursu franka szwajcarskiego, na potrzeby operacji związanych z indeksowaniem przy wypłacie i przy spłacie kredytu?

5) Czy rozważając unieważnienie umowy o kredyt indeksowany do waluty obcej na skutek uznania, że postanowienia odsyłające do tabeli kursów (klauzula kursowa) mają charakter niedozwolony należy mieć na względzie wyłącznie oświadczenie kredytobiorcy, czy badać również, czy określone rozstrzygnięcie prowadzi do zrealizowania celu dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia

1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (dalej: „dyrektywa 93/13”)?

W odpowiedzi na skargę powodowie wnosili o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, względnie o jej oddalenie oraz zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, jest przedmiotem rozbieżnej wykładni w orzecznictwie i na czym rozbieżność ta polega, co wymaga przytoczenia orzeczeń sądów wydanych w takich samych lub istotnie zbliżonych stanach faktycznych, względnie, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, wymaga interpretacji ze strony Sądu Najwyższego, z czego potrzeba ta wynika i z jakich powodów dotychczasowy dorobek doktryny i orzecznictwa jest w tej mierze niewystarczający. Nieodzowne jest ponadto, podobnie jak w przypadku przyczyny kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., wykazanie związku między oczekiwaną od Sądu Najwyższego wykładnią prawa a wynikiem postępowania kasacyjnego (zob. np. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14; z 19 czerwca 2018 r., IV CSK 56/18).

Wykładnia art. 385¹ § 1 i 2 k.c., we wskazanym w skardze zakresie, w aktualnym orzecznictwie Sądu Najwyższego nie budzi wątpliwości (zob. np. wyroki: z 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17; z 9 maja 2019 r., I CSK 242/18; z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18; z 30 września 2020 r., I CSK 556/18; z 2 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21; z 27 lipca 2021 r., V CSKP 49/21; z 3 lutego 2022 r., II CSKP 415/22).

Również art. 189 k.p.c. był przedmiotem licznych wypowiedzi Sądu Najwyższego (zob. np. uchwałę składu siedmiu sędziów SN z 15 marca 2006 r., III CZP 106/05; uchwałę SN z 14 marca 2014 r., III CZP 121/13; wyroki SN: z 18 marca 2011 r., III CSK 127/10; z 2 lipca 2015 r., V CSK 640/14; z 2 lutego 2017 r., I

CSK 137/16). Poza tym możliwość domagania się ustalenia braku związania umową kredytu (nieważności umowy) w sytuacji dochodzenia roszczeń pieniężnych nie budzi w orzecznictwie Sądu Najwyższego wątpliwości (zob. m.in. wyroki: z 17 marca 2022 r., II CSKP 474/22; z 1 czerwca 2022 r., II CSKP 364/22).

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest natomiast zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie SN z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (zob. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02; z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08). Nieodzowne jest ponadto wykazanie związku między oczekiwaną od Sądu Najwyższego wypowiedzią a wynikiem postępowania kasacyjnego (zob. np. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14; z 19 czerwca 2018 r., IV CSK 56/18).

Sformułowane przez skarżącego zagadnienia prawne nie czynią zadość tym wymaganiom. Skarżący zdaje się nie dostrzegać, że wskazywane przez niego zagadnienia były w ostatnim czasie przedmiotem licznych wypowiedzi Sądu Najwyższego oraz Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Nie są to więc zagadnienia nowe (zob. m.in. wyroki SN: z 15 stycznia 2021 r., I CSKP 5/21; z 27 lipca 2021 r., V CSKP 49/21; z 3 lutego 2022 r., II CSKP 415/22; z 17 marca 2022 r., II CSKP 474/22; z 10 maja 2022 r., II CSKP 285/22; z 18 maja 2022 r., II CSKP 362/22; z 26 maja 2022 r., II CSKP 19/22; z 26 maja 2022 r., II CSKP 650/22; z 26 maja 2022 r., II CSKP 662/22; z 27 maja 2022 r., II CSKP 314/22; z 1 czerwca 2022 r., II CSKP 364/22; z 30 czerwca 2022 r., II CSKP 656/22). Taka konstrukcja skargi, ignorująca aktualne orzecznictwo, w szczególności wypowiedzi Sądu Najwyższego z lat 2020-2022, które odpowiada na stawiane przez skarżącego pytania, musi budzić stanowczy sprzeciw. Nie jest jasne, dlaczego ostatnie zauważone i powołane w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do

rozpoznania w zakresie pierwszej i drugiej przesłanki kasacyjnej wyroki Sądu Najwyższego pochodzą z 2019 r.

Według Sądu Najwyższego, nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, a stosownie do art. 98 § 1, 1¹ i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. oraz § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych obciążył skarżącego kosztami postępowania kasacyjnego.

(D.Z.)

[a!]